

Přímé a nepřímé varovné signály šikanování.

Přímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- ☒ posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet; účet např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, náboženského vyznání apod.;
- ☒ kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejm. pronášené nepřátelským, nenávistným, pohrdavým tónem;
- ☒ nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil;
- ☒ příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem;
- ☒ skutečnost, že se žák podřizuje ponižujícím a panovačným příkazům spolužáků;
- ☒ nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich;
- ☒ honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je obět neoplácí;
- ☒ rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout;
- ☒ žák se snaží bránit cestou zvýšené agrese, podrážděnosti, odmítání učitelům apod.

Nepřímé varovné signály šikanování mohou být např.:

- ☒ žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády;
- ☒ při týmových sportech bývá jedinec volen do družstva mezi posledními;
- ☒ při přestávkách vyhledává blízkost učitelů;
- ☒ má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený;
- ☒ působí smutně, nešťastně, stíněně, mívá blízko k pláči;
- ☒ stává se uzavřeným;
- ☒ jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje;
- ☒ jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené;
- ☒ zašpiněný nebo poškozený oděv;
- ☒ stále postrádá nějaké své věci;
- ☒ odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy;
- ☒ mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy;
- ☒ začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole;
- ☒ odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Zákonní zástupci žáků by si měli všimnout především těchto možných signálů šikanování:

- ☒ za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi;
- ☒ dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo apod.;
- ☒ dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem;
- ☒ nechutí dítěte jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo), dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno pozorovat i strach;
- ☒ ztráta chuti k jídlu;
- ☒ dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem;
- ☒ dítě chodí domů ze školy hladové (agresoři mu berou svačinu nebo peníze na svačinu);
- ☒ usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!";
- ☒ dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně;
- ☒ dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objevují výkyvy nálad;
- ☒ zmínky o možné sebevraždě;
- ☒ odmítá světit se s tím, co ho trápí;
- ☒ dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze;
- ☒ dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí;
- ☒ dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, projevuje i zlobu vůči rodičům;
- ☒ dítě si stěžuje na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma; své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.);
- ☒ dítě se vyhýbá docházce do školy;
- ☒ dítě se zdržuje doma více, než mělo ve zvyku.